

Sygn. akt VIII U 1099/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Korneliusz Jakimowicz

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2014 r. w Gliwicach

sprawy M. W. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu działalności gospodarczej

na skutek odwołania M. W. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 23 stycznia 2014 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję częściowo w ten sposób, że stwierdza, iż M. W. (1) nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą od

1 stycznia 2003 r.;

2. w pozostałej części oddala odwołanie.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 1099/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 stycznia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. stwierdził, że M. W. (1) jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, niemająca ustalonego prawa do renty tytułu niezdolności do pracy dla której podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60 % kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, w okresach wskazanych w decyzji podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

W odwołaniu ubezpieczony domagał się zmiany powyższej decyzji, wskazując, iż mimo dokonaniu wpisu do Ewidencji Działalności Gospodarczej w 2002r., to faktycznie działalności tej nie prowadził i nie osiągał z tego tytułu żadnych

dochodów, dlatego też nie dokonywał zgłoszenia do ZUS. Natomiast niezawieszenie działalności czy też jej zakończenie było konsekwencją braku rozeznania w przepisach prawa dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego odrzucenie, podtrzymując swe dotychczasowe stanowisko.

Sąd ustalił co następuje:

M. W. (1) dokonał zgłoszenia działalności gospodarczej na podstawie wpisu do Ewidencji Działalności Gospodarczej nr (...) w dniu 12 marca 2002r. Zakresem prowadzonej działalności było pośrednictwo ubezpieczeniowe i finansowe. Prowadzenie własnej działalności było koniecznym warunkiem do rozpoczęcia współpracy z agencjami ubezpieczeniowymi. Od marca 2002r. do października 2002r., ubezpieczony poszukiwał odpowiedniej agencji ubezpieczeniowej, z którą mógłby podpisać umowę agencyjną, przez co faktyczną datą rozpoczęcia działalności był 31 października 2002r. Jak to wynika z dokumentacji podatkowej- złożonego do Urzędu Skarbowego PIT/o i (...), ubezpieczony w roku 2002 nie wykazał żadnych przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej i kosztów jego uzyskania.

Pomimo prób odwołującego w celu pozyskania osób zainteresowanych umowami ubezpieczenia na życie, zarówno wśród znajomych jak i osób trzecich, również drogą telefoniczną, nie osiągnął on zamierzonego rezultatu, nie zawarł żadnej transakcji. Wobec braku dochodów i trudności w wykonywaniu pracy agenta, odwołujący zrezygnował z dalszych prób i od stycznia 2003r. zaprzestał poszukiwania klientów. Nie złożył zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności czy jej zawieszeniu, sądząc, iż brak dochodów skutkuje automatycznym zawieszeniem działalności, niejako z urzędu.

Za rok 2009r. ubezpieczony również wykazał zerowy przychód z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej i brak kosztów jego uzyskania, w związku z korektą dokonanego zeznania podatkowego PIT -36.

Dopiero w roku 2010 w wyniku wezwania Urzędu Skarbowego do wyjaśnienia i uregulowania działalności, odwołujący w dniu 6 grudnia 2012r. złożył zawiadomienie do Urzędu Skarbowego o zaprzestaniu działalności gospodarczej, w konsekwencji decyzją z dnia 7 grudnia 2010r. wykreślono wpis z (...) ze skutkiem prawnym od dnia 6 grudnia 2010r.

Z tytułu prowadzonej działalności odwołujący nie dokonał zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych. Natomiast w okresie figurowania w (...), ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczeń z tytułu umowy o pracę:

- w okresie od 22.08.2003r. do 17.10.2003r. przez płatnika (...) SA (niepełny wymiar czasu)
- 21.02.2005r.-25 .06.2005r. przez płatnika (...) I ODDZIAŁ
- w okresie do 9 marca 2006r. do 31 maja 2006r. przez płatnika (...)
- od 12 czerwca 2006r. do 30 sierpnia 2006r. przez płatnika (...) Sp. z o.o.
- 1 marca 2007r. do 9 października 2011r. przez płatnika PREMIER

Organ rentowy po powzięciu informacji o nieprawidłowościach, tj. braku dokumentacji zgłoszeniowej i rozliczeniowej z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, zaskarżoną decyzją stwierdził, iż w okresach zatrudnienia w (...) S.A. z uwagi na osiągnięcie przychodu w wysokości niższej niż minimalne wynagrodzenie oraz w okresach kiedy nie posiadał innego tytułu do podlegania ubezpieczeniom społecznym, tj.: od 31 października 2002 do 20 lutego 2005r., od 26 czerwca 2005r. do 8 marca 2006r., od 1 do 11 czerwca 2006r. oraz od 31 sierpnia 2006r. do 28 lutego 2007r. M. W. (1) podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom z tytułu prowadzonej działalności.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, przesłuchania odwołującego i zeznań świadka M. W. (2) (nagranie rozprawy z dnia 3 października 2014r. płyta- k. 16 a.s.) oraz dokumentacji podatkowej (koperta k. 19 a.s.).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka – żony odwołującego, gdyż były one spójne i logiczne, nadto ze względu na relację łączącą świadka z odwołującym a istniejącą już od 2002r. posiadała ona wiedzę i rozeznanie w sprawach finansowo - zawodowych odwołującego. Wyjaśnienia odwołującego znajdują również potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym: dokumentacji podatkowej.

Zgromadzony materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie częściowo.

Obowiązek ubezpieczenia społecznego osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą uregulowany został przepisami ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.).

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowi ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, zaś stosownie do treści art. 12 tej ustawy również do ubezpieczenia wypadkowego.

Przymus ubezpieczenia w myśl art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej. Skarżący uzyskał wpis do Ewidencji Działalności Gospodarczej na podstawie przepisów ustawy z 19 listopada 1999 roku Prawo działalności gospodarczej / Dz. U. z 1999 roku, nr 101, poz. 1178 ze zm./ . Następnie obowiązywała ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz.U. z 2007r. Nr 155, poz. 1095 ze zm.).

Zgodnie z pojęciem działalności gospodarczej działalność gospodarcza jest to działalność zarobkowa w zakresie między innymi usług wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Zgodnie z poglądem utrwalonym w orzecznictwie, okresem ubezpieczenia osób prowadzących działalność gospodarczą jest przypadający w okresie podlegania obowiązkowi ubezpieczenia okres rzeczywistego prowadzenia tejże działalności (vide: wyrok SN z dnia 14 kwietnia 1999 r., II UKN 570/98, publik. OSNAPiUS z 2000 r. Nr 13, poz. 518; wyrok SN z dnia 31 marca 2000 r., II UKN 257/99, publik. OSNAPiUS z 2001 r. Nr 18 poz. 564). W razie, gdy nie doszło do rozpoczęcia działalności albo wystąpiły przeszkody uniemożliwiające jej prowadzenie, obowiązek ubezpieczenia nie występuje.

Samo pojęcie prowadzenia działalności gospodarczej jest ujmowane szeroko. Mieszczą się w nim nie tylko faktyczne czynności należące do zakresu tej działalności, lecz także czynności zmierzające do zaistnienia takich czynności gospodarczych. Działalność gospodarcza obejmuje także działania przygotowujące, zdobywanie uprawnień, poszukiwanie klientów, oczekiwanie na kolejne zamówienia. Równoznaczna z prowadzeniem działalności gospodarczej jest gotowość do realizacji zadań objętych zakresem konkretnej działalności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 17 grudnia 2003r., III AUa 1531/03, OSAB 2004/1/51; postanowienie SN z dnia 17 lipca 2003r., II UK 111/03, OSNP 2003/17/1 wkładka).

Należy też zwrócić uwagę, że sam wpis do ewidencji (zarejestrowanie) ma charakter deklaratoryjny. Istnienie wpisu nie przesądza o faktycznym prowadzeniu tej działalności, ale prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji jest traktowana jako prowadząca działalność gospodarczą. Domniemanie to może być obalone (por. wyrok SN z dnia 14 września 2007r., III UK 35/07, LEX nr 483284, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 marca 2006r., III AUa 2850/04, LEX nr 217125).

„Określenie przez samego przedsiębiorcę daty rozpoczęcia działalności gospodarczej wpisywanej do ewidencji powoduje istnienie domniemania faktycznego, że z tą datą działalność gospodarcza została podjęta i jest prowadzona

aż do czasu jej wykreślenia z ewidencji. "Domniemanie faktyczne ma znaczenie dowodowe i może być obalone, co oznacza, iż czasookres prowadzenia działalności gospodarczej wynikającego z wpisu do ewidencji może być korygowany, lecz czynność ta musi być powiązana z wynikami postępowania dowodowego" (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 28 stycznia 2009r., (...) SA/Wa (...), LEX nr 489317).

Podkreślić należy, iż przy ocenie podjęcia czynności zmierzających bezpośrednio do rozpoczęcia jej wykonywania lub definitywnego zaprzestania znaczenie ma wola prowadzenia takiej działalności, wyrażana już w wykonywaniu czynności przygotowawczych zmierzających do zaistnienia czynności gospodarczych należących do zakresu tej działalności. (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2005 r. I UK 80/05).

Przeciwnie natomiast ujmuje się w orzecznictwie się kwestię oceny zaistnienia przerwy w prowadzeniu działalności już po rozpoczęciu jej wykonywania, w szczególności w sytuacji, gdy nie dokonano zgłoszenia tej przerwy do organu ewidencyjnego. Przerwa uzasadniająca ustanie obowiązku ubezpieczenia społecznego musi być usprawiedliwiona i udokumentowana (wykazana) a nie uzależniona wyłącznie od woli ubezpieczonego. Za Sądem Najwyższym powtórzyć należy, iż faktyczne niewykonywanie działalności gospodarczej w czasie oczekiwania na kolejne zamówienie lub w czasie ich poszukiwania, nie oznacza zaprzestania prowadzenia takiej działalności i nie powoduje uchylenia obowiązku ubezpieczenia społecznego (postanowienie z dnia 17 lipca 2003r., II UK 111/03).

Dopuszczalność przerw w prowadzeniu działalności gospodarczej została usankcjonowana przez ustawodawcę, który ustawą z dnia 10 lipca 2008r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 144, poz. 888), wprowadził zmianę do ustawy - Prawo działalności gospodarczej, dodając po art. 7b nowy art. 7ba dopuszczający zawieszenie bądź późniejsze wznowienie wykonywania działalności gospodarczej (w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej) przez przedsiębiorcę oraz zmianę w art. 13 pkt 4 ustawy o s.u.s.- dodano, że obowiązek ubezpieczenia zgodnie trwa od dnia rozpoczęcia działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Zmiany te weszły w życie w dniu 20 września 2008r.

Zatem do 19 września 2008r., na co wskazał również Urząd Skarbowy w korespondencji z ZUS, przedsiębiorca nie miał obowiązku informowania o czasowym zawieszeniu działalności gospodarczej gdyż przepisy nie przewidywały takiej sytuacji, a US nie prowadził ewidencji w tym zakresie. Stąd też Sąd podzielił twierdzenia odwołującego, iż dopiero w 2010r. US wezwał go wyjaśnienia kwestii związanych z prowadzoną działalnością, co skutkowało złożeniem przez niego zawiadomienia o zaprzestaniu działalności i w końcu decyzją o wykreśleniu wpisu z rejestru.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy w zakwestionowanych przez ubezpieczonego okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji, w których objęto go obowiązkowym ubezpieczeniem z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, faktycznie działalność tę prowadził i czy winien był z tego tytułu odprowadzać składki do ZUS.

Organ rentowy stanął na stanowisku, że od faktycznego rozpoczęcia prowadzenia działalności wynikającego z dokumentacji podatkowej, tj. od 31 października 2002r. do dnia zaprzestania jej wykonywania na mocy decyzji – 6 grudnia 2010r. odwołujący prowadził działalność gospodarczą, a z tego tytułu nie dokonał zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego. W konsekwencji podlegał obowiązkowo ubezpieczeniem z prowadzonej działalności za te okresy, w których nie posiadał innego tytułu do objęcia go obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym.

Wyniki przeprowadzonego postępowania dowodnego wykazały jednak, iż stanowisko ZUS jest prawidłowe jedynie w odniesieniu do dwumiesięcznego okresu od 31 października do 31 grudnia 2002r., kiedy to odwołujący rozpoczął współpracę z agencją ubezpieczeniową (w tym właśnie celu założył działalność gospodarczą) i wykazał wolę prowadzenia działalności wyrażoną poprzez aktywne poszukiwanie klientów i oferowanie im produktu ubezpieczeniowego w zamiarze osiągnięcia dochodu. Bez znaczenia pozostaje przy tym kwestia rzeczywistego nieosiągnięcia dochodu.

Natomiast w pozostałym okresie, od 31 stycznia 2003r. do 6 grudnia 2010r., jak wskazuje świadek, sam odwołujący i co wynika z pozostałego materiału dowodowego, po stronie M. W. (1) nie było woli prowadzenia działalności, wręcz przeciwnie wykazał on wolę zaprzestania jej prowadzenia, nie dokonując jednak formalnie zgłoszenia przerwy czy zaprzestania jej prowadzenia z uwagi na brak rozeznania w obowiązujących wówczas przepisach. W tym miejscu zaznaczyć należy, iż nawet zgłoszenie faktycznego zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych może nie prowadzić do ustania obowiązku ubezpieczenia, jeżeli brak jest rzeczywistego zaistnienia przerwy w prowadzeniu działalności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2005 r., I UK 105/04).

Sąd uznał, iż w toku procesu ubezpieczony obalił domniemanie prowadzenia działalności gospodarczej będące skutkiem dokonanego wpisu do (...), gdyż wykazał jednoznacznie iż w ww. okresie nie osiągnął żadnego dochodu i nie podjął działań zmierzających do jego osiągnięcia z tego tytułu. Świadczy o tym okoliczność poszukiwania pracy w innych branżach i podjęcia pracy na podstawie umów zlecenia czy umów o pracę, a zwłaszcza próba wykonywania czynności agenta ubezpieczeniowego w ramach stosunku pracy u płatnika (...).

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił częściowo zaskarżoną decyzję, uznając, iż M. W. (1) od 1 stycznia 2003r. nie podległ obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako osoba prowadząca działalność gospodarczą.

W pozostałej części, tj., w zakresie żądania zmiany decyzji co do okresu od 31 października do 31 grudnia 2002r. Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, uznając iż w tym zakresie zaskarżona decyzja odpowiadała prawu.